

بررسی اثر ضدباکتریایی عصاره گیاه برازمبل (*Perovskia abrotanoides*) بر روی تعدادی از باکتری‌ها و قارچ‌های پاتوژن

ابوالفضل محبی^۱، زهره براتی^{۲*}، حسین عطار^۳، علی اصغر معصومی^۴

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، تهران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد میکروبیولوژی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج

۳- عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم دارویی، تهران

۴- عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع، تهران

*آدرس مکاتبه: خوزستان، بندر امام خمینی، سریندر، خیابان رجایی ۶، پلاک ۱۱

صندوق پستی: ۴۴۷۳۱-۶۳۵۵۱، تلفن: ۰۹۱۶۳۵۳۵۸۱۲

پست الکترونیک: barati_zohre3000@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۸۸/۴/۲

تاریخ تصویب: ۸۸/۱۲/۲

چکیده

مقدمه: برازمبل (*Perovskia abrotanoides*) جنس کوچکی از خانواده *lamiaceae* بوده که در ایران و برخی کشورهای همسایه به صورت اندمیک وجود داشته و خواص درمانی آن از دیرباز مورد توجه مردم بوده است. هدف: از آنجا که تأثیر ضد میکروبی و ضدقارچی عصاره گیاه دارویی بر روی باکتری‌ها و قارچ‌های مورد نظر و تعیین حداقل غلظت ممانعت‌کننده از رشد (MIC = Minimum Inhibitory Concentration) تاکنون انجام نشده است لذا تحقیق حاضر اهداف فوق را دنبال می‌کند تا راه گشایی برای حل بسیاری از مشکلات لاینحل از قبیل ویروس ایدز و افزایش مقاومت باکتری‌ها نسبت به آنتی‌بیوتیک‌ها باشد.

روش بررسی: در این تحقیق با استفاده از متانل ۸۰ درصد عصاره گیاهی استخراج شد و غلظت‌های مختلفی از عصاره با استفاده از حلال دی‌متیل سولفواکسید (*Dimethylsulfoxide*، ۱۰٪) تهیه شدند. سپس تأثیر ضد میکروبی عصاره گیاه *Perovskia abrotanoides* بر روی تعدادی از باکتری‌ها و قارچ‌های پاتوژن به روش آگار دایلوژن (*Agar dilution*) بررسی و MIC تعیین شده با آنتی‌بیوتیک جنتامایسین برای باکتری‌ها و نیستاتین برای قارچ‌ها مقایسه شد.

نتایج: نتایج به دست آمده از اثرات ضد میکروبی به روش آگار دایلوژن نشان داد که عصاره در غلظت‌های ۰/۵ mg/ml، ۱، ۲، ۳۲ برای باکتری‌های گرم منفی و ۰/۰۶۲۵ mg/ml برای باکتری‌های گرم مثبت اثر مهاري دارد و جنتامایسین در غلظت‌های ۰/۰۶۲۵، ۰/۱۲۵، ۰/۵ و ۱ mg/ml برای باکتری‌های گرم منفی و ۰/۰۶۲۵ و ۰/۱۲۵ mg/ml برای باکتری‌های گرم مثبت خاصیت مهاري دارد. عصاره مورد نظر در غلظت‌های ۰/۱۲۵ mg/ml و ۱ اثر مهاري بر روی قارچ‌های مورد آزمون داشت.

نتیجه‌گیری: عصاره گیاه *Perovskia abrotanoides* دارای ترکیباتی مانن سزکویی‌ترین‌ها و مونوترپن‌ها بوده که خاصیت ضدباکتریایی و ضدقارچی علیه پاتوژن‌های مورد نظر را موجب می‌شوند.

کل واژگان: عصاره گیاهی، اثرات ضد میکروبی، *Perovskia abrotanoides*

مقدمه

افزایش طیف اثرات جانبی بیماری‌ها موجب شده است که میکروارگانیزم‌ها نسبت به برخی آنتی‌بیوتیک‌ها مقاوم شوند. اتروباکتریاسه‌ها مانند اشریشیاکلی (*Escherichia coli*)، سراسیا مارسسنس (*Serratia marcescens*)، اتروباکتر آئروژنز (*Enterobacter aerogenes*)، گروه وسیعی از باکتری‌های گرام منفی بوده که در حالت طبیعی در روده انسان و حیوان زندگی می‌کنند. این باکتری‌ها رایج‌ترین عواملی هستند که به موزات باکتری‌های گرام مثبت استافیلوکوکوس اورئوس (*Staphylococcus aureus*) و اتروکوکوس فکالیس (*Enterococcus faecalis*) موجب بیماری‌های گوارشی - روده‌ای می‌شوند. استافیلوکوکوس اورئوس ایجاد سندروم شوک سمی (TSS)، مسمومیت غذایی و عفونت‌های موضعی (کورک و آبسه) می‌نماید. اتروکوکوس فکالیس موجب اندوکاردیت و عفونت‌های مجاری ادراری می‌شود. پseudomonas آئروژینوزا (*Pseudomonas aeruginosa*) باکتری گرام منفی و از مهم‌ترین پاتوژن‌های ایجادکننده عفونت‌های بیمارستانی و عامل ایجاد عفونت‌های چرکی ناشی از سوختگی‌ها، مننژیت و عفونت‌های ادراری می‌باشد [۱]. در مورد قارچ‌ها نیز می‌توان گفت که اسپرژیلوس نایجر (*Aspergillus niger*) و اسپرژیلوس فلاووس (*Aspergillus flavus*) از پاتوژن‌های عمده جانوری - انسانی و گیاهی بوده که می‌توانند مشکلات جدی ریوی را برای انسان به همراه داشته و از مهمترین آفات گیاهی و محصولات کشاورزی به حساب می‌آیند [۲،۳].

کاندیدا آلبیکنس^۱ یک قارچ دی‌مورف (دوشکلی) و بیماری‌زای فرصت طلب بوده که ایجاد عفونت‌های کاندیدیازیس می‌کند [۴]. فوزاریم آکسی سپوروم^۲ از دسته قارچ‌های رشته‌ای بوده که با ایجاد توکسین می‌تواند عفونت‌های فوزاریالی را در ناخن‌ها و قرنیه موجب شود. در افراد با نقص سیستم ایمنی عفونت به جریان خون راه یافته تا از آن طریق به سراسر بدن انتشار یابد [۵]. آلترناریا آلترناتا^۳ در افراد سالم موجب آلرژی و تنگی نفس شده و در بیماران با ضعف سیستم ایمنی عفونت‌های مجاری تنفسی را به وجود

می‌آورد. همچنین این قارچ از مهم‌ترین پاتوژن‌های گیاهی محسوب می‌شود [۶]. امروزه به دلیل پیدایش میکروارگانیزم‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک‌ها و رویکرد جهان به سمت مواد بیولوژیک باعث شده توجه خاصی به انواع عصاره‌های گیاهی و ترکیبات طبیعی حاصل از آنها شود، به طوری که هدف نهایی از شناسایی، کشت و پرورش گیاهان دارویی استفاده از مواد مؤثره آنها به طور مستقیم (استفاده از اسانس یا عصاره) و غیرمستقیم (استفاده از گیاه) می‌باشد [۷]. گونه *Perovskia abrotanoides* Karel با نام محلی برازمل از تیره نعناعیان (Labiatae) بوده که به همراه گونه *Perovskia artemisioides* Boiss. در فلور ایران ذکر شده‌اند [۸]. یک گیاه معطر قائم، پایا و کرکی می‌باشد. این گیاه در طب ایرانی به عنوان یک گیاه تسکین‌دهنده دردهای رماتیسمی به کار می‌رود. بررسی‌های قبلی بر روی آن نشان می‌دهد که دارای فعالیت‌های ضدلشمانیا و پلاسمودیوم بوده و خاصیت ضدسمی دارد [۹]. همچنین به طور موضعی به عنوان داروی خنک‌کننده برای در مان تب به کار می‌رود [۱۰]. عصاره گیاه دارای ترکیبات دی‌تریپنوییدی مانند رزمانول، کارنوزول، کارنوزیک اسید و ۱۱-۰، ۱۲-۰ استیل کارنوزیک اسید بوده که فعالیت‌های بیولوژیکی و خواص درمانی آن را موجب می‌شوند [۱۱]. عصاره خالص جوشانده آبی و خیسانده الکلی گیاه، اثرات کشندگی بر روی گونه تازکدار *Leishmania major* در موش دارد [۱۲]. اسانس گیاه اثرات باکتریسیدی بر باکتری‌های *Escherichia coli*، *Staphylococcus aureus* دارد [۱۳]. هدف از انجام این مطالعه، بررسی آزمایشگاهی اثر ضد میکروبی عصاره گیاه دارویی *Perovskia abrotanoides* و مقایسه با آنتی‌بیوتیک جنتامایسین و نیستاتین بر روی باکتری‌ها و قارچ‌های انتخابی می‌باشد.

مواد و روش‌ها

باکتری‌ها و قارچ‌ها

در این تحقیق از سویه‌های استاندارد باکتری‌های گرام

استفاده قرار گیرند [۱۵].

تهیه عصاره گیاهی

در حدود نیم کیلوگرم از گیاه خشک شده که شامل گل‌ها، سرشاخه‌های هوایی و ساقه آن بود، خرد و توسط دستگاه خردکن به شکل پودر درآورده شد (۸۰ گرم). از پودر شده گیاه توسط الک‌ها به روش خیساندن عصاره‌گیری شد. برای این منظور از متانل ۸۰ درصد استفاده شد (۷/۷، ۸۰٪، ml ۱۰۰۰). به این ترتیب که الک‌ها را به همراه پودر گیاه در قیف بوخنر قرار داده و هر ۲۴ ساعت یکبار متانل را از قسمت بالایی قیف وارد کرده تا از سمت پایین عصاره دریافت شود. این عمل سه بار و در طی مدت ۷۲ ساعت انجام داده شد. عصاره را از کاغذ صافی عبور داده و با استفاده از دستگاه روتاری حلال متانل از عصاره جدا شد که با این عمل در حدود ۸۰ درصد متانل از بین می‌رود. سپس عصاره را در یک ظرف شیشه‌ای ریخته، بر روی آن پوششی قرار می‌دهند که پس از سپری شدن زمان لازم (چند روز) باقیمانده متانل نیز حذف شده و با این ترتیب عصاره هیدرو الکلی استخراج می‌شود. عصاره تا زمان استفاده در یخچال نگهداری شد. (عمل عصاره‌گیری در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم دارویی تهران انجام شد).

روش بررسی

به منظور بررسی فعالیت‌های ضدباکتریایی و ضدقارچی عصاره گیاه دارویی *Perovskia abrotanoides* و تعیین MIC، همچنین تأثیر آنتی‌بیوتیک‌های موردنظر از روش آگار دیلوشن استفاده شد زیرا که عصاره در آب تقریباً غیرقابل حل بود [۱۶]. روش کار به این صورت بود که از عصاره گیاهی تهیه شده طبق روش‌های معمول افزایش غلظت‌های دو برابر در محیط‌های کشت پلیت تهیه شد با این روش از ۹ غلظت متفاوت (۰/۳۱۲، ۰/۰۶۲۵، ۰/۱۲۵، ۰/۲۵، ۰/۵، ۱، ۲، ۴، ۸، ۱۶، ۳۲) عصاره استفاده شد. به این ترتیب که غلظت‌های تهیه شده به داخل محیط کشت مولر هیتون آگار (MERCK) (در حرارت ۵۰ درجه سانتی‌گراد) برای باکتری‌ها

منفی: *Pseudomonas*، *Escherichia coli* (PTCC ۱۰۳۸)
 (PTCC ۱۰۷۴) *aeruginosa* (PTCC ۱۲۲۱)
Staphylococcus aureus، *Enterobacter aerogenes* (PTCC ۱۱۱۲)، باکتری‌های گرام مثبت: (PTCC ۱۰۹۳)
Serratia marcescens، *Enterococcus faecalis* (PTCC ۱۱۱۱) و قارچ‌های (PTCC ۵۰۲۷) *Candida albicans* (PTCC ۵۰۹۵) *Alternaria alternata* (PTCC ۵۰۹۸) *Aspergillus niger* (PTCC ۵۰۱۲) *Fusarium oxysporum* و *Aspergillus flavus* (PTCC ۵۱۵۱) استفاده شد.

- میکروب‌ها و قارچ‌های مورد استفاده از بانک میکروب و قارچ موجود در آزمایشگاه میکروبیولوژی دانشگاه آزاد واحد شهر قدس بودند.

از باکتری‌های مورد نظر سوسپانسیون‌هایی با کدورت معادل نیم مک فارلند در سرم فیزیولوژی تهیه شد. در این شرایط تعداد باکتری‌ها حدود $10^8 \times 1/5$ cfu/ml است (در طول موج ۶۲۵ نانومتر جذبی معادل ۰/۱ - ۰/۰۸ دارد) [۱۳].

از سویه‌های استاندارد قارچی نیز طبق فرمول‌های زیر سوسپانسیون تهیه شد [۱۴]. مخمر کاندیدا آلبیکنس: 10^6 cfu/ml و قارچ‌ها: 10^4 spore/ml.

نمونه‌برداری

نمونه گیاهی *Perovskia abrotanoides* توسط مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع از نواحی قمصر به قهرود و خصوصاً اطراف کاشان به اصفهان در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۳ جمع‌آوری و در اختیار قرار داده شد. رویشگاه طبیعی گیاه عمدتاً در کنار آبراهه‌ها، بستر و حواشی رودخانه‌های فصلی و مسیل‌های کوهستانی و به عبارتی حوزه‌های آبخیز نواحی جنوب و جنوب شرقی کاشان می‌باشد. همچنین در حاشیه باغات و اراضی کشاورزی این مناطق نیز دیده می‌شود. خطوط ارتفاعی در مناطق رویشی گیاه عمدتاً در فواصل ارتفاعی ۱۵۰۰ تا ۲۷۰۰ متر است. گل، برگ و ساقه آن دارای اسانس و مواد مؤثره فراوانی بوده که می‌توانند در صنایع داروسازی مورد

شماره ۱ آورده شده است. نتایج نشان می‌دهد که غلظت‌های پایین‌تر عصاره بر باکتری‌های گرام مثبت نسبت به باکتری‌های گرام منفی مؤثرتر می‌باشد. اثر جنتامایسین بر رشد باکتری‌ها در جدول شماره ۲ و نمودار شماره ۱ آورده شده است. جنتامایسین نیز در غلظت‌های پایین‌تر خود بر باکتری‌های گرام مثبت مؤثرتر از باکتری‌های گرام منفی است. تأثیر عصاره بر رشد قارچ‌ها در جدول شماره ۳ و نمودار شماره ۲ آورده شده است. عصاره بر روی قارچ‌ها بر خلاف باکتری‌ها نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد به طوری که قارچ‌ها حتی در غلظت‌های بالای عصاره هم از خود فعالیت نشان می‌دهند. اثر نیستاتین بر رشد باکتری‌ها در جدول شماره ۴ و نمودار شماره ۲ آورده شده است. نیستاتین در غلظت‌های اندک می‌تواند به خوبی بر روی قارچ‌ها اثر کند.

و محیط کشت پوتیتو دکستروز آگار (MERCK) برای قارچ‌ها ریخته شده، پس از بسته شدن محیط‌ها، با استفاده از سمپلر به اندازه ۵ µl از سوسپانسیون‌های میکروبی تهیه شده، در پلیت‌ها ریخته و اجازه داده شد تا جذب محیط شوند. سپس کشت‌های باکتریایی در حرارت ۳۷ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲۴-۱۸ ساعت و کشت‌های قارچی در حرارت ۲۵ درجه سانتی‌گراد به مدت ۴۸ ساعت گرمخانه‌گذاری شدند [۱۷]. در مورد آنتی‌بیوتیک‌ها نیز طبق دستور گفته شده عمل شد. پس از سپری شدن مدت انکوباسیون، حداقل غلظت عصاره گیاه و آنتی‌بیوتیکی که توانسته بودند از رشد باکتری‌ها و قارچ‌ها جلوگیری نمایند به عنوان MIC انتخاب شدند.

نتایج

اثر عصاره بر رشد باکتری‌ها در جدول شماره ۱ و نمودار

جدول شماره ۱- غلظت‌های مختلف عصاره گیاه *Perovskia abrotanoides* بر باکتری‌های گرام مثبت و گرام منفی

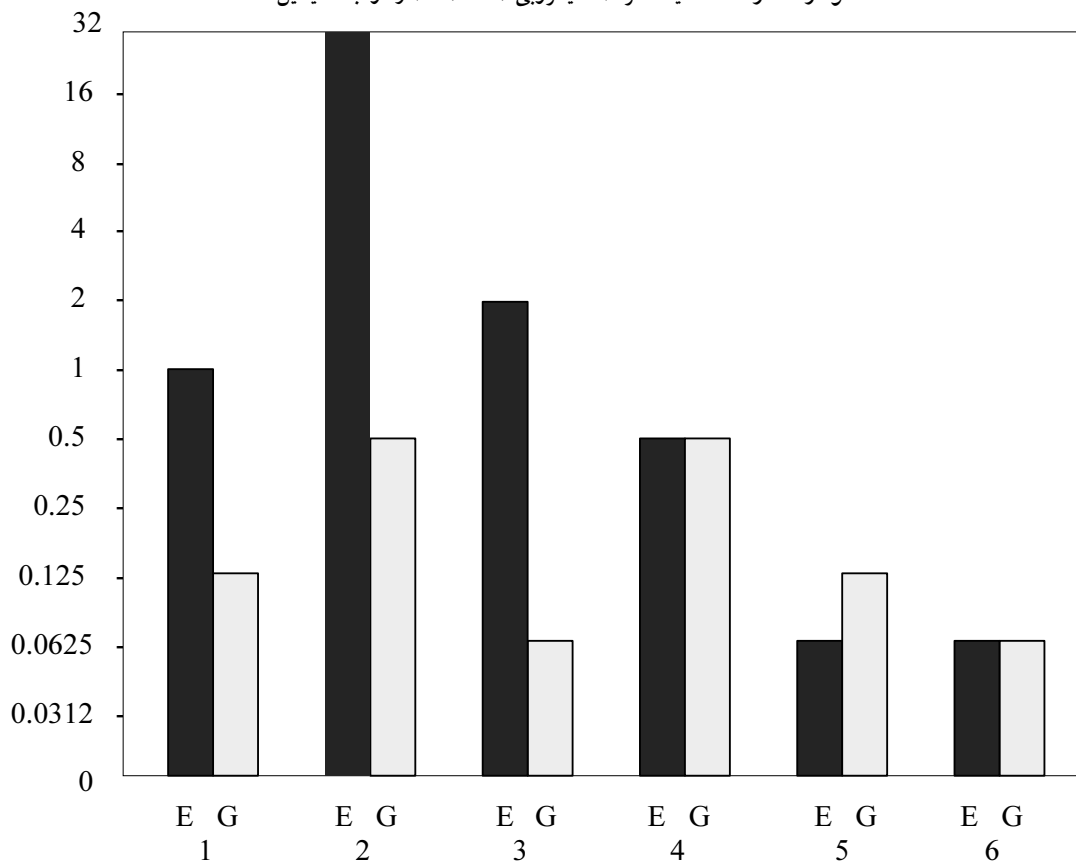
MIC mg/ml	کنترل منفی	غلظت‌های مختلف عصاره											گرام +/-	باکتری‌ها
		۳۲	۱۶	۸	۴	۲	۱	۰/۵	۰/۲۵	۰/۱۲۵	۰/۰۶۲۵	۰/۰۳۱۲		
۲	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	<i>Escherichia coli</i>
> ۳۲	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	<i>Serratia marcescens</i>
۴	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	<i>Enterobacter aerogenes</i>
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>
۰/۱۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	<i>Staphylococcus aureus</i>
۰/۱۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	<i>Enterococcus fecalis</i>

جدول شماره ۲- غلظت‌های مختلف جنتامایسین بر باکتری‌های گرام مثبت و گرام منفی

MIC mg/ml	کنترل منفی	غلظت‌های مختلف عصاره											گرام +/-	باکتری‌ها	
		۳۲	۱۶	۸	۴	۲	۱	۰/۵	۰/۲۵	۰/۱۲۵	۰/۰۶۲۵	۰/۰۳۱۲			
۰/۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	<i>Escherichia coli</i>
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	<i>Serratia marcescens</i>
۰/۱۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	<i>Enterobacter aerogenes</i>
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>
۰/۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	<i>Staphylococcus aureus</i>
۰/۱۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	=	<i>Enterococcus fecalis</i>

نمودار شماره ۱- مقایسه اثر ضد میکروبی (MIC) عصاره و جنتامایسین

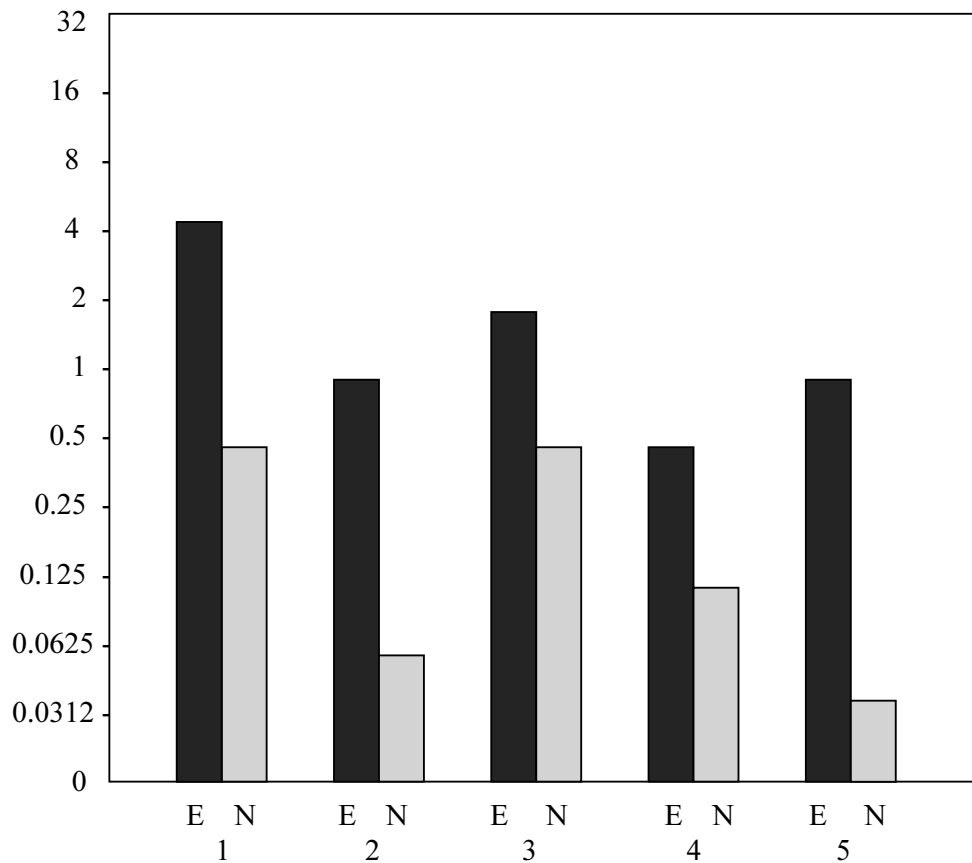
- 1- *Escherichia coli*
 - 2- *Serratia marcescens*
 - 3- *Enterobacter aerogenes*
 - 4- *Pseudomonas aeruginos*
 - 5- *Staphylococcus aureus*
 - 6- *Enterococcus fecalis*
- E: Extract of *Perovskia abrotanoides*
G: Gentamicin

جدول شماره ۳- غلظت‌های مختلف عصاره گیاه *Perovskia abrotanoides* بر قارچ‌ها

MIC mg/ml	کنترل منفی	غلظت‌های مختلف نیستاتین											قارچ‌ها		
		۳۲	۱۶	۸	۴	۲	۱	۰/۵	۰/۲۵	۰/۱۲۵	۰/۰۶۲۵	۰/۰۳۱۲			
۸	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Yeast <i>Candida albicans</i> <i>Funji</i>
۲	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Alternaria alternate</i>
۴	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Aspergillus Niger</i>
۱	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	<i>Aspergillus flavus</i>
۲	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Fusarium oxysporum</i>

نمودار شماره ۲- مقایسه اثر ضد قارچی (MIC) عصاره و نیستاتین

1- *Candida albicans*

2- *Alternaria alternata*

3- *Aspergillus niger*

4- *Aspergillus flavus*

5- *Fusarium oxysporum*

E: Extract of *Perovskia abrotanoides*

N: Nystatin

جدول شماره ۴- غلظت‌های مختلف نیستاتین بر قارچ‌ها

MIC mg/ml	کنترل منفی	غلظت‌های مختلف نیستاتین										قارچ‌ها		
		۳۲	۱۶	۸	۴	۲	۱	۰/۵	۰/۲۵	۰/۱۲۵	۰/۰۶۲۵		۰/۰۳۱۲	
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	<i>Yeast Candida albicans</i>
۰/۱۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	<i>Funji Alternaria alternata</i>
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	<i>Aspergillus niger</i>
۰/۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	<i>Aspergillus flavus</i>
۰/۰۶۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	<i>Fusarium oxysporum</i>

بحث

نیستاتین در مقادیر اندک مانع رشد قارچ‌ها می‌شود. از مقایسه اثر عصاره گیاهی با نیستاتین نتیجه می‌شود که بر خلاف عصاره، قارچ‌ها نسبت به نیستاتین حساسیت بالایی داشته به طوری که حتی در غلظت‌های کم خود از رشد قارچ‌ها جلوگیری می‌کنند. تفاوت حساسیت گونه‌های باکتریایی و قارچی در مقابل عصاره‌های گیاهی می‌تواند به دلیل متفاوت بودن ترکیبات دیواره سلولی و یا وجود ژن‌های مقاومت به آنتی‌بیوتیک که بر روی پلاسمیدها قرار دارند و می‌توانند به راحتی در میان گونه‌های باکتریایی انتقال یابند، باشد [۲۰].

قارچ‌ها نمی‌توانند در مقابل ترکیبات ضدقارچی (فونزی سایید) مقاومت نشان دهند زیرا این ترکیبات با مراحل متابولیکی پایه در آنها تداخل داشته و نیز این ترکیبات دارای چندین جایگاه عمل در سلول می‌باشند [۲۱].

به طور کلی می‌توان گفت آنچه از نتایج حاصل از آزمایش برمی‌آید آن است که از میان باکتری‌ها و قارچ‌های مورد آزمایش باکتری‌های گرم مثبت استافیلوکوکوس اورئوس و انتروکوکوس فکالیس و قارچ فوزاریم اکسی‌سپوروم از حساسیت بیشتری نسبت به ماده مؤثره برخوردار می‌باشند در حالی که سریشیا مارسسنس مقاوم‌ترین میکروارگانیسم تست شده بود.

مردم عموماً از گیاهان و فرآورده‌های طبیعی آنها استفاده می‌کنند. آنها گیاهان را به منظور تسکین دردها و امراض خود مؤثر می‌دانند بدون آنکه از نحوه عملکرد گیاهان اطلاع کافی داشته باشند. بخش‌های ریشه‌ای گیاه دارویی *abrotanoides* *Perovskia* برای درمان لشم‌انیزیز جلدی در بخش‌های مختلف ایران به طور سنتی رواج دارد. افراد قسمت‌های ریشه‌ای گیاه را خرد نموده، می‌کوبند سپس آن را با آب، روغن کنجد و موم مخلوط نموده که محصول نهایی حالت چسبناک داشته واز آن برای درمان زخم‌های جلدی استفاده می‌کنند. از عصاره الکلی یا خیسانده آبی گیاه برای درمان بیماری‌ها استفاده می‌شود و تقریباً تمام غلظت‌های عصاره حتی mg/ml 0.0343 نیز پس از حدود ۶ روز سبب مهار عفونت‌ها و زخم‌های ناشی از عوامل بیماری‌زا می‌شود [۱۲]. بررسی‌های پژوهشگران بر روی مواد مؤثره موجود در گیاه‌های بیانگر آن

نتایج حاصل از آزمایش اثر عصاره گیاه دارویی *Perovskia abrotanoides* بر باکتری‌های گرم مثبت استافیلوکوکوس اورئوس و انتروکوکوس فکالیس و باکتری‌های گرم منفی اش‌ریشیا کلی، سریشیا مارسسنس، انتروباکتر آئروژنز و پسودوموناس آئروژینوزا نشان می‌دهد که عصاره بر باکتری‌های گرم مثبت اثر بیشتری در مقایسه با باکتری‌های گرم منفی دارد. به عبارت دیگر باکتری‌های گرم منفی مقاومت بیشتری در مقابل عصاره از خود نشان می‌دهند. این کم بودن خاصیت ضدباکتریایی عصاره بر باکتری‌های گرم منفی را وجود غشاهای خارجی در آنها می‌داند زیرا که دارای زنجیره‌های پلی ساکاریدی هیدروفیل بوده و به عنوان مانعی در مقابل عصاره‌های هیدروفیلی عمل می‌کنند [۱۸].

به طور کلی نحوه عملکرد ترکیبات گیاهی مربوط به خاصیت آب‌گریز بودن آنهاست که به وسیله آن می‌توانند ساختمان لپیده‌های موجود در غشاء سلولی و میتوکندری باکتری‌ها را بر هم زده و تراوایی آنها را افزایش دهند. گرچه تعداد مشخصی از سلول‌های باکتری که تخریب می‌شوند ممکن است که بتوانند وضعیت فوق را تحمل کنند به نحوی که محتوی سلولی خود را گسترده‌تر کرده و یا اینکه تعدادی از مولکول‌ها و یون‌های خود را که در وضعیت بحرانی قرار دارند را از سلول خارج نمایند اما این مسئله نهایتاً به مرگ سلول منتهی خواهد شد. این فعالیت‌ها را به حضور ترکیباتی مانند کامفن، آلفا-پینن، بتا-پینن و لیمونن در مواد حاصل از گیاه نسبت می‌دهند [۱۹].

DMSO که به عنوان حلال در این آزمایش به کار رفته بود هیچ گونه تأثیری بر مهار رشد باکتری‌ها و قارچ‌ها نداشت. به کار بردن عصاره در غلظت‌های بالاتر بر باکتری‌های گرم منفی اثر ضد میکروبی دارد، در حالیکه این خاصیت در مورد باکتری‌های گرم مثبت مربوط به غلظت‌های پایین‌تر آن می‌باشد. از مقایسه تأثیر عصاره گیاه با جنتامایسین می‌توان نتیجه گرفت که غلظت‌های متفاوتی از عصاره و جنتامایسین عملکرد مشابهی دارند، ولیکن قارچ‌های مورد آزمایش در مقابل مقادیر بالای عصاره حساسیت نشان دادند. آنتی‌بیوتیک

برطرف کننده تپش قلب و سرگیجه است. پینن به طور وسیع در تهیه عطرها، چاشنی‌ها، مواد دارویی و پلیمرها کاربرد دارد. پینن‌ها از شناخته شده‌ترین ترکیبات هستند که اهمیت تجاری ویژه دارند [۲۳]. ثابت شده است که انانتیومرهای آلفاپینن و بتاپینن می‌توانند یکپارچگی سلول‌ها را بر هم زده و بدینوسیله فرایندهای تنفس سلولی و انتقال یون‌ها را مهار کنند [۱۸، ۱۴]. آنها همچنین تراوایی غشاهای را در سلول‌های مخمری افزایش دهند [۲۵، ۲۴]. کاربوفیلن ترکیبی معطر، دارای بوی چوب و ادویه‌ای است. در صنایع غذایی به عنوان طعم‌دهنده در صمغ آدامس و جهت معطر نمودن مواد آرایشی، صابون و بسیاری از مواد دیگر به کار می‌رود [۱۸]. کامفن ترکیبی است که همانند پینن فعالیت تشنج‌زدایی دارد [۲۶].

به طور کلی با توجه به نتایج تحقیقات انجام شده که بیانگر نقش‌ها و کاربردهای اسانس‌ها و مواد مؤثره گیاهان می‌باشد، لازم است که تحقیقات گسترده‌تری در مورد عصاره گیاه نامبرده با استفاده از میکروبی‌های دیگر انجام پذیرد و اثرات آن‌ها با آنتی بیوتیک‌های مختلف مقایسه گردد. همچنین بررسی اثرات سیتوتوکسیسیته و درمانی آن در الگوهای حیوانی توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

لازم می‌دانم از کلیه اساتیدی که ما را در اجرای این طرح یاری نموده‌اند صمیمانه تشکر نمایم.

است که این ترکیبات یا به طور جداگانه سبب بروز فعالیت‌های بیولوژی و اثرات ضدباکتریایی و ضدقارچی می‌شوند. یا آنکه اثر سینرژیسمی مجموعه یا بخشی از مواد تشکیل‌دهنده آن موجب بروز این اثرات می‌شود. مطالعه فیتوشیمیایی بخش‌های هوایی گیاه *P. abrotanoides* نشان می‌دهد که درصد بالایی از مونوترپن‌ها و سزکویی ترپن‌ها مانند ۸ و ۱ سینثول، لیمونن، میرسین، پینن، کامفور، کاربوفیلن، هومولن، کامفن و بیسابولول در آن وجود دارد. به دلیل وجود مونوترپن‌ها، این گیاه دارای خاصیت حشره‌کشی بیشتری نسبت به سایر اعضای خانواده خود بوده ضمن آنکه این ترکیبات کمترین ضرر را برای انسان‌ها دارند [۸].

غالب ترکیبات و مواد مؤثره موجود در گیاهان کاربردهای صنعتی و فعالیت‌های بیولوژیکی قابل توجهی دارند. از میان ترکیبات موجود در عصاره گیاه *P. abrotanoides* به کاربرد برخی از آنها اشاره می‌شود:

۸ و ۱ سینثول در پمادهای پوستی به عنوان یک محرک متقابل موضعی به کار رفته و برای جلوگیری از سرفه در بیماری‌های برونشیت مزمن و آسم به صورت بخور مصرف می‌شود. همچنین در ساخت فراورده‌های آرایشی-بهداشتی و در صنایع عطر سازی به کار می‌رود [۲۲]. کامفور به عنوان ماده‌ای مسکن، ملایم و قرمزکننده پوست بوده و در پمادها به عنوان محرک متقابل موضعی در درمان فیروزیت و درد اعصاب و در صنایع عطر سازی کاربرد دارد. لیمونن یک ترکیب ضدعفونی‌کننده و ضدباکتری قوی است. میرسین در تهیه چاشنی‌ها و عطرها مصرف می‌شود. آرام‌بخش، ضد تشنج، مدر،

منابع

1. Jawetz E. medical microbiology. Translated by: Nowroozi J. 22ed. Hayyan publications. 2001, pp: 246 – 258 - 279.
2. Arikan S and Nangia S. Microdilution susceptibility testing of amphotericin B, itraconazole, and voriconazole against clinical isolates of *Aspergillus* and *Fusarium* species. *J. Clin. Microbiol.* 1999; 37: 3946 - 51.
3. Klich MA. *Aspergillus flavus*: the major producer of aflatoxin. *Molecular Plant Pathology* 2007; 8 (6): 713 - 22.
4. Viachaslav M and Muhammad M. Antimicrobial effects of liquid anesthetic isofluranc on *Candida albicans*. *J. Translational Medicine* 2006, pp: 4: 46.
5. Arikan S and Paetznick V. In vitro

- susceptibility testing methods for caspofungin against *Aspergillus* and *Fusarium* isolates. *Antimicrob Agents Chemother.* 2001; 45: 327 - 30.
6. Barry P. *Alternaria*, Allergies and Asthma. The University of Arizona College of Agriculture and Life Sciences 2005, pp: 16 - 7.
7. Osare MH. Herbaceous Variety of Iran. *Research Institute of Forests and Rangelands* 1384; 336: 329 - 30.
8. Naghibi F and Ghorbani A. Labiatae Family in folk-Medicin in Iran. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research.* 2005; 2: 63 - 79.
9. Moallem SA and Niapour M. study of embryotoxicity of *Perovskia abrotanoides* and adulterant in folk- medicin, during organogenesis in mic. Toxicology Research Center, Mashhad University of Medical Sciences. 2008, pp: 108 - 14.
10. Aslam P. Terpenic constituents of *Perovskia abrotanoides* and Directing Effects in Microbiological Hydroxylation of Steroides. University of Karachi/ H.E.J. Research Institute of Chemistry – 25270, Pakistan. 1996, pp: 43 – 35.
11. Jaafari MR. Evolution of leishmanicidal effect of *Perovskia abrotanoides* karel.root extract by in vitro leishmanicidal assay using *Promastigotes* of leishmania major. Pharmaceutical Research Center. Mashhad, 91775-1365, Iran. 2007; 1: 299 - 303.
12. Hosseinzadeh H and Amel S. Antinociceptive effects of the aerial parts of *Perovskia abrotanoides* Extracts in mice. *Med. J. Iran. Hosp.* 2001; 4: 15 – 7.
13. Erdemgil FZ and Ahmad SH. Chemical Composition and Biological Activity of the Essential oil of *Perovskia atriplicifolia* from Pakistan. *Pharmaceutical Biol.* 2005; 45: 324 - 31.
14. Sengul M and Gulluce M. Antimicrobial Effects of *Verbascum georgicum* Bentham Extract. Ataturk University. *Turk J. Biology* 2005; 105 - 10.
15. Azarnivand H and Joneidi Jaafari H. Investigation on phytochemical properties of *Perovskia abrotanoides* in Kashan. *Biyaban Magezin.* 1384; 10: 115 - 24.
16. NATIONAL COMMITTEE FOR CLINICAL LABORATORY STANDARDS (NCCLS). Performance Standards for Antimicrobial Disk and Dilution Susceptibility Tests for Bacteria Isolated from Animals, Approved Standard, 2nd ed. NCCLS document M31-A2. NCCLS, 940 West Valley Road, Suite 1400, Wayne, Pennsylvania 19087-1898, USA, 2002, 80 pp.
17. Ciric A and Vinterhalter D. Chemical Analysis and Antimicrobial Activity of Celandine (*Chelidonium majus* L.) plants growing in nature and cultured in vitro. *Institute of Medicinal Plant Research*, 11000 Belgrad, Serbia. 2008; 60 (1): 7 - 8.
18. Burt S. Essential oils: their antibacterial properties and potential application in foods-a review. *Int. J. Food Microb.* 2004; 94: 223 - 53.
19. Lis-Balchin M and Hart S. differences in bioactivity between the enantiomers of α -pinene. *J. Essent. Oil Res.* 1999; 11: 393 - 7.
20. Gulluce M and Shahin F. Antimicrobial. Effects of *Quercus ilex* L. Extract. *Phytotherapy Research Center Erzurum 25240-Turkey.* 2004; 18: 208 - 11.
21. Paulsen BS. Plant polysaccharides with immuno stimulatory activities current organic

- chemistry. *Research Center Chem.* 2001; 5: 939 - 50.
22. Rezaee MB. The Effect of Collection Region on the Essential Oil Yield and Composition of *Eucalyptus camaldulensis* Dehn. *Research Institute of Forest and Rangelands.* 1381, pp: 46.
23. Dabiri M and Sefidcon F. Analysis of the essential oil from aerial parts of *Perovskia atriplicifolia* Benth. At different stages of plant growth, *Flavour and Fragrance J.* 2001; 16: 435 - 8.
24. Andrews RE and Spence KD. some effects of Douglas fir Terpenes on certain microorganism. *Appl Environ Microb.* 1980; 40: 301 - 4.
25. Uribe S and Pena A. Effects of β -pinene on yeast membrane functions. *J. Bacteriol.* 1985; 161: 195 - 200.
26. Vand Youssefi J. Biological activity of *Artemisia hausskenchtii.* *Investigation and Artificial.* 1374; 28: 28 - 30.

Investigation on the Effect of Anti - bacterial of the Plant Extract of *Perovskia abrotanoides* Karel on Number Pathogenic Bacteria and Fungi

Mohebbi A ()¹, Barati Z (Ms.c student)^{2*}, Attar H ()³, Maasoumi AA ()⁴

1- Academic Member of Shahre Ghods Azad University, Tehran, Iran

2- Ms.c. student in Microbiology of Karaj Azad University, Karaj, Iran

3- Academic Member of Unit Olom Daroee Azad University, Tehran, Iran

4- Academic Member of Research, Institute of Forest and Rangelands, Tehran, Iran

*Corresponding author: Khoozestan, Sarbandar, Rjaee 6 Street, P 11

P.O.Box: 63551 - 44731, Tel: +98 - 916 - 353 5812

E-mail: barati_zohre3000@yahoo.com

Abstract

Background: *Perovskia abrotanoides* is small kind of lamiaceae family that find in iran and some neighboring countries by endemic.

Objective: Because The effect of anti-bacterial and anti-fungal medical plant extract on bacteria and fungi and determine the Minimal Inhibitory Concentration (MIC) has not been done so present study follow the above aim.

Methodes: In this study by using 80% methanol, plant extract extracted and different concentrations of extract the by using DMSO solvent provided. Then studied the antimicrobial effect of plant extract on number of bacteria and fungi by Agar Dilution Method and compared the determined MIC with Gentamicin for bacteria and Nystatin for fungi.

Results: Results obtained of anti-bacterial effects by Agar Dilution Method showed that the extract has inhibitory effect in 1,2,4 >32 mg/ml concentration for gram negative bacteria, in 0/125 mg/ml concentration for gram positive bacteria. Gentamicin has inhibitory effect in 0/25, 0/125, 1mg/ml concentration for gram negative bacteria and in 0/25, 0/125 mg/ml concentration for gram positive bacteria. The desired extract in 1,2,4,8 mg/ml concentration and Nystatin in 0/0625, 0/125, 0/5, 1 mg/ml concentration have inhibitory effect on tested fungi.

Conclusion: *Perovskia abrotanoides* herbal extract has compounds such as sesquiterpens and monoterpens that cause anti-bacterial and anti-fungal effect on desired pathogens.

Keywords: *Perovskia abrotanoides*, Anti - microbial effects, Plant extract

